

Оксана Крайняк, Анатолій Приходько
(Дніпропетровськ)

МЕТОНІМІЧНІ ПЕРЕНЕСЕННЯ НАЗВИ Й ЕЛІПТИЧНІ ІМЕННИКИ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Розглянуті метонімічні перенесення назви та еліптичні іменники в сучасній німецькій мові. Серед проаналізованих маркованих одиниць еліптичного походження є слова, утворені внаслідок скорочення означуваного композита на базі метонімічного переносу найменувань. Домінуючий вид переносів у маркованих еліпсів – метонімічний, а саме перенос „матеріал – виріб із цього матеріалу”.

Ключові слова: лексичний еліпс, маркований еліптичний іменник, немаркований еліптичний іменник, композит, симплекс, метонімічний перенос.

В статье рассмотрены метонимические переносы названия и эллиптические существительные в современном немецком языке. Среди проанализированных маркированных единиц эллиптического происхождения выявлены случаи усечения определяемого сложных слов вследствие метонимического переноса наименований. Доминирующий вид переносов у маркированных эллипсов – метонимический – по модели „материал – изделие из этого материала”.

Ключевые слова: лексический эллипс, маркированное эллиптическое существительное, немаркированное эллиптическое существительное, композит, симплекс, метонимический перенос.

The metonymical shifts of the name and elliptic nouns in the modern German language are being researched. Among analysed marked items of elliptic origin there are words which were formed as a result of reduction of composite denotatum by metonymical shift of the name. Dominating type of shift in marked ellipses is metonymical, namely the shift “material – product made of this material”.

Key words: lexical ellipse, marked elliptic noun, unmarked elliptic noun, composite, simple word, metonymical shift.

Об'єктом цієї розвідки є еліптичні іменники в контексті метонімічного переносу. Попри довгу традицію вивчення складних

слів (у т. ч. й композит) на сьогодні залишаються недостатньо вивченими механізми скорочення композитів, їхній парадигматичний устрій і синтагматична реалізація, що у своїй сукупності якраз і складають основну мету цієї статті, з якою тісно корелює й предмет: структурні та семантичні особливості складних слів і утворених на їх основі еліптичних іменників. Скорочення цих лексичних одиниць відбувається внаслідок елімінації означуваного та метонімічного перенесення назви.

Поняття і термін "метонімія" вживається для позначення перенесення найменувань на основі асоціацій за суміжністю (Степанова, Чернишева). Як у вітчизняній, так і в зарубіжній лінгвістиці проблемі метонімії присвячено небагато досліджень (Басиров 2004; Блажко 2004; Оніщенко 2001; Пауль 1960; Тараненко 1989; Donalies 2007; Dröbiger 2004). У "Лінгвістичному енциклопедичному словнику" метонімія визначається як „троп або механізм мови, що полягає в регулярному або оказіональному перенесенні імені з одного класу об'єктів або одиничного об'єкта на інший клас або окремий предмет, що асоціюється з даним за суміжністю, залученістю в одну ситуацію". Т. Шипан характеризує семантичну метонімію як таку, що „важко доступна розумінню, оскільки в основі її лежить безліч складних відношень верховенства і підпорядкування, співіснування причинних, тимчасових і локальних чинників”.

Користуючись прийнятими дефініціями метафори та метонімії, на практиці іноді буває дуже важко визначити, чи є даний троп метафорою або метонімією. Проте відомий італійський семіолог У. Еко запропонував своє формальне визначення метафори й метонімії та відповідно, алгоритм розмежування цих двох фігур мови. У. Еко розглядає семантичну структуру двох порівнюваних об'єктів, досліджуючи семну структуру двох семем (*семема* – елементарне значення слова, лексико-семантичний варіант слова). Метафора і метонімія, згідно з думкою У. Еко, „не просто засновані на „схожості” і „зіставленні”, вони є двома випадками інтер- та інтрасемемних зв'язків. Зв'язок між двома однаковими семемами, які існують усередині двох різних семем (або в двох різних значеннях однієї семеми), дозволяє заміну однієї семеми на іншу (метафора), тоді як заміна семи на семему і семеми на сему становить метонімію.

Метонімічними називаються одиниці, що виникають при перенесенні найменування за суміжністю (цілого – на частину, частини – на ціле, з матеріалу – на виріб і т.п.). Метонімічними відношеннями пов'язуються одиниці, що позначають "судину – вміст", "дію – знаряддя", "суб'єкт – дію", "причину – наслідок".

Пряме перенесення за суміжністю як тип зміни значення слова характерне для всіх мов. У новогерманських мовах спостерігається опосередковане метонімічне перенесення, тобто формування нових лексичних одиниць при еліпсі складних слів і атрибутивних поєднань. До якнайдавніших еліпсів такого типу належать нім. *Kupfer* / англ. *copper* (← лат. (*aes*) *Cyprium* 'кіпрська руда, метал'), *Pfirsich* / *peach* (← лат. (*malum*) *Persicum* '(плід) персидський') (Schippan 1984: 95). У пізнішу епоху виникли еліпси *browning* (← *Browning pistol*), *cashemere* (← *cashemere shawe*), *colt* (← *Colt pistol*), *The Crimea* (← *the Crimea colt*). Як зазначає Р. Кронасер, такий шлях утворення нових одиниць характерний і для германських мов.

У результаті опосередкованого метонімічного перенесення в цих мовах виникають одиниці на позначення виробів з міді, заліза, золота, срібла, каменю, глини, соломи, найменування за іменами осіб, за місцевістю тощо. Приклад – властиве всім германським мовам *Eisen* 'праска' (← нім. *Bügeleisen*, англ. *iron* 'праска' ← *flat iron*, *smoothing iron*). У цих складаннях елімінація обмежується першим елементом, а складне слово в цілому називає предмет за двома ознаками: виготовлено із заліза і призначено для прасування. *Eisen* (*iron*) 'праска' характеризує денотат лише за однією ознакою, і отже, змінилося мотивування еліпса порівняно з прототипом. Це метонімічна одиниця, що співвідноситься з результатною за формулою 'матеріал – виріб', а за об'ємом значення вона вужча, ніж поняття *Eisen* (*iron*) 'залізо'. Подібно до того, як метафоричні одиниці можуть піддаватися тій, що генералізує (залишаючись метафоричними у відношенні до результатних), так і метонімічні одиниці не перестають бути такими від того, що вони вже за довжиною, коротші від початкових одиниць.

Розглянемо випадки складних слів, від яких через еліпс за допомогою метонімічного перенесення утворилися скорочені іменники – зокрема такі, як *Mauserpistole* – *Mauser*, *Vorsatzblatt* – *Vorsatz*, *Panamahut* – *Panama*, *Burgunderwein* – *Burgunder*, *Latenzzeit* – *Latenz*.

Mauserpistole – Mauser. Слово *Mauserpistole* – ‘маузер (пістолет)’ є назвою одного з видів стрілецької зброї. Його сконструювали в 1866 році брати Вільгельм і Пауль Оберндорф (БСЄ 1973). Ця зброя створена на базі однозарядної гвинтівки і револьвера, взятих в 1871 р. на озброєння німецької армії. Відомо, що слово *ністолет* (франц. *pistolet*, нім. *Pistole*) утворилося від чеського *pist'ala* ‘дудка’, пізніше також ‘ручна вогнепальна зброя’ – індивідуальна вогнепальна зброя. Пістолети з'явилися в Європі і Азії в XVI ст.

Слово *Pistole* в німецькій мові увійшло до складу композита *Mauserpistole* в 1866 р., коли було створено цей вид вогнепальної зброї. Проте загальна тенденція скорочення довгих і частотних одиниць у певних підмовах відбилася й на цьому слові. Воно було скорочене вже в кінці XIX ст. і як *Mauser* ‘маузер’ (mhd. *muze*, з рівнозначного mlat. *muta*) засвідчено в багатьох європейських мовах. Тут має місце метонімічне перенесення назви (схожість функцій денотатів симплекса й композита, схожість їхніх внутрішніх ознак). Саме скорочення складного слова *Mauserpistole* відбулося внаслідок еліпса. І правильно відзначає Г. Варіг, що *Mauser* – одиниця еліптичного походження: *Die Mauser kurz für die Mauserpistole*.

Vorsatzblatt – Vorsatz. Іменник *Vorsatz* є споконвічно німецьким словом, запозичене російською мовою, де його денотат тлумачиться як подвійні аркуші щільного паперу, розташовані у книзі між блоками і палітуркою. Форзац сполучає блок з кришкою і захищає крайні сторінки книги від забруднень; одночасно він є елементом оформлення книги. За технологією виготовлення і прикріплення розрізняють приклеєні, прошивні та пришивні форзаци, за оформленням – прості (з чистого паперу), тематичні (сюжетні) та декоративно орнаментальні. Лексема *Vorsatz* у німецькій мові позначає: 1) ‘твердий намір’; 2) полігр. ‘форзац’. Композит *Vorsatzblatt* має ідентичне значення з простим словом: 1) ‘форзацний аркуш’; 2) ‘форзац’.

У складного іменника *Vorsatzblatt* ‘форзац’ відбулося усічення другого компонента, у результаті чого виникла нова лексична одиниця зі значенням ‘форзац’ і з більш простим фонетико-орфографічним оформленням. Елемент *Vorsatz*, що зберігся, успадковує семантику всього композита *Vorsatzblatt*, що дозволяє

говорити про утворення нової лексеми з самостійним значенням. Дані відносної хронології та лексикографії підтверджують, що ми маємо справу з лексичним еліпсом – пор.: *Vorsatz kurz für Vorsatzblatt* (Wahrig 1980: 1397). Цей еліпс утворено внаслідок метонімічного перенесення за суміжністю.

Panamahut – Panama. Складному слову *Panamahut* властиве значення ‘панамка (капелюх)’. Другий компонент композита вказує на те, що це назва речі, яка є складовою частиною одягу, головного убору жителів Південної Америки – панамців, про що свідчить семантика означального компонента *Panama*.

У світі речей наявна велика кількість видів капелюхів, для яких, природно, існують відповідні найменування: *Hut*, *Panamahut*, *Damenhut*, *Professorshut*. Детермінанти композитів уточнюють виду виду відмінність капелюха, що позначається тим чи іншим складним словом: жіночий, чоловічий, капелюх панамців, капелюх професорський. Якщо професорський капелюх означає головний убір людини, що зводиться на посаду професора, то *Panamahut* – це головний убір жителів Панами чи Куби, капелюх з широкими полями з соломи для захисту від пекучого південного сонця.

Із названих складних слів, що означають капелюх, тільки на основі скорочення одного з них утворено симплекс "*Panamahut – Panama*". Композит, створений за моделлю "означення + іменник", і є детермінативним утворенням. В основі створення складного іменника – суміжність денотатів слів, його складових: *Panama* ‘Панама’ (країна) і *Hut* ‘капелюх’. Це метонімічне складне слово, з яким у німецькій мові конкурує симплекс *Panama* ‘капелюх’, позбавлене семантичної мотивації у зв’язку з опущенням елемента *-hut*. Традиційна схема пояснення утворення лексеми *Panama* ‘панамка’ – *Panama* ‘країна’ – *Panama* ‘капелюх’, тобто без урахування композита *Panamahut*, навряд чи задовольнить сучасних германістів.

Burgunderwein – Burgunder. Найменування багатьох напоїв у німецькій мові позначаються складними словами, що відображають суть нового виробу (пор. нім. *Kornbranntwein*, *Kirschbranntwein*, *Burgunderwein*). Останні були зведені з часом до відповідного детермінанта, що увібрав у себе семантику складання в цілому при опущенні означуваного. Це опосередковане перенесення через словоскладання і еліпс.

У складі композита *Burgunderwein* детермінант звучує значення опорного слова – *Wein* ‘вино’ від родового до видового, як і в лексемах *Champagnerwein*, *Moselwein*, *Rotwein* та ін. Іменник *Burgunderwein* позначає певний сорт вина, а саме вино, що виготовляється у Франції в провінції Бургундія, про що свідчить перша частина композита *Burgunder*. Симплекс *Burgunder* тлумачиться в німецьких словниках як 1) ‘бургундець; 2 = pl. іст. ‘бургунди (німецьке плем’я)’, 3) ‘бургундське вино’. Утворення лексеми *Burgunder* ‘вино’ зумовлене еліпсом означуваного *-wein*, що підтверджене лексикографічно і раніше доведено.

Родючість ґрунтів у французькій провінції Бургундія сприяла розвитку сільського господарства, розведенню винограду, плодкових дерев. Це благотворно вплинуло на розвиток виноробства і появу нових слів, що відображають нові реалії. Слово *Burgunderwein* – не що інше, як калька з французького *vin de Bourgogne*. І хоча структура обох лексем різна, вони піддавалися однаковим структурно-семантичним перетворенням: вилученню означального компонента *vin* у препозиції у французькій і *-wein* у постпозиції – в німецькій. В обох мовах це марковані одиниці еліптичного походження. Назва місцевості й виробу співвідносяться генетично як метонімічні, шлях їх становлення не прямий, а опосередкований – через словоскладення і еліпс.

Дериват *Burgunder* ‘бургундське (вино)’ повністю збігається за значенням із композитом *Burgundernwein*. Їх відмінність радше функціональна. Новоутворення *Burgunder* більш частотне у виноробів, тоді як найменування *Burgunderwein* звучить як офіційне, мотивоване семантикою своїх елементів. Дериват *Burgunder* ‘бургундське’ позбавлене такої мотивації. Поза зв’язком із контекстом *Burgunder* може означати: ‘бургундський’, ‘бургундець’ (представник племені бургундів) і, звичайно, ‘сорт вина’.

Вважаючи, що тут йдеться про одиницю еліптичного походження, Г. Пауль уточнює, що в таких випадках відсутній елемент відновлюється через контекст. На його думку, це так само правильно і доведено, як і заповнення означуваного у словосполученнях *Rechte, Linke (Hand)* ‘права, ліва (рука)’; *alter, neuer, süßer Burgunderwein* ‘старе, молоде, солодке, бургундське шампанське’; лат. *calida, brigida (aqua)* ‘гаряча, холодна (вода)’ і т. д.

Latenzzeit – Latenz. Слово *Latenzzeit* ‘латентний (прихований) період’ є медичним терміном. Енциклопедії тлумачать латентний період хвороби як „прихований період”, фізіологи – як час від моменту дії подразника на організм до появи у відповідь реакції. Означальний компонент *Latenz* складного слова *Latenzzeit* є для німецької словом, запозиченим з латині (лат. *latens*, англ. *latent*, нім. *latent*).

Сьогодні простий іменник *Latenz* має подібне значення зі складним словом *Latenzzeit* ‘латентність’, ‘прихований стан’. І знову виникає питання, який же шлях становлення цього значення? У ньому поєдналися воєдино традиційне метонімічне перенесення найменування на основі асоціації за суміжністю і відносно нове, нетрадиційне перенесення, тобто через еліпс означуваного *-zeit*. Лексикографія орієнтує читача на нетрадиційний шлях розвитку в слова *Latenz* значення ‘прихований період’. І в цьому немає нічого дивного, оскільки в німецькій мові наявний композит *Latenzzeit*, становлення якого передуює появі синоніма *Latenz*.

Словник Г. Варіга вважає, що слово *Latenz* є одиницею еліптичного походження: *die Latenz kurz für Latenzzeit*. Еліпс означуваного сприяв переміщенню змісту складного слова в цілому на його означальний компонент, який отримує при цьому самостійне осмислення, що повністю збігається за значенням зі складним словом.

Наші спостереження дозволили визначити такі типи метонімічних перенесень, які утворилися у простих слів у результаті скорочення означуваного у складних слів:

- **матеріал – виріб із цього матеріалу:** *Bleistift* – *Blei* ‘олівець’, *Kupferstich* – *Kupfer* ‘гравюра на міді’, *Soffittenlampe* – *Soffitte* ‘лампа софита’, *Grundherd* – *Grunde* ‘земляна піч’, *Grundofen* – *Grunde* ‘земляна піч’, *Klotzschuh* – *Klotz* ‘туфлі з дерева’, *Kurzlederne* – *Kurze* ‘короткі шкіряні штани’, *Pelzmantel* – *Pelz* ‘хутряне пальто’, *Pelzkragen* – *Pelz* ‘хутряний комір’, *Filzhut* – *Filz* ‘фетровий капелюх’, *Pelzjacke* – *Pelz* ‘куртка із хутра’, *Gummiband* – *Gummi* ‘гумова тасьма’, *Sauerteig* – *Sauer* ‘закваска’, *Bronzemedaille* – *Bronze* ‘бронзова медаль’, *Transistorradio* – *Transistor* ‘транзисторний приймач’, *Zampelbüdel* – *Zampel* ‘мішок із льону’;

- **речовина – виріб, що містить цю речовину:** *Kümmelbranntwein* – *Kümmel* ‘водка із тмину’, *Quetschschnaps* –

Quetsch ‘сливова водка’, *Sodawasser* – *Soda* ‘содова вода’, *Wachholderbranntwein* – *Wachholder* ‘водка із яловця’, *Kirschwasser* – *Kirsch* ‘вишнева горілка’, *Kornbranntwein* – *Korn* ‘хлібна горілка’, *Lawandelwasser* – *Lawandel* ‘лавандовий спирт’, *Diesekraftstoff* – *Diesel* ‘дизельне пальне’;

● **місцевість – виріб за місцем виробництва:** *Perserteppich* – *Perser* ‘персидський килим’, *Burgunderwein* – *Burgunder* ‘бургундське вино’, *Talmigold* – *Talmi* ‘французьке золото’, *Dirndkleid* – *Dirnd(e)* ‘німецький національний жіночий костюм’, *Manilatabak* – *Manila* ‘манільський тютюн’, *Panamahut* – *Panama* ‘панамка’, *Noisettenschokolade* – *Noisette* ‘ноізетський шоколад’, *Münsterkäse* – *Münster* ‘мюнстерський сир’, *Moselwein* – *Mosel* ‘мозельвейн (сорт вина)’, *Selsterwasser* – *Selster* ‘зельтерська вода’;

● **суб’єкт – дія:** *Gipfelkonferenz* – *Gipfel* ‘конференція на вищому рівні’, *Gipfeltreffen* – *Gipfel* ‘конференція на вищому рівні’;

● **знаряддя – дія:** *Fußballspiel* – *Fußball* ‘футбол’, *Degenfechten* – *Degen* ‘фехтування на саблях’, *Diskuswerfen* – *Diskus* ‘метання диска’, *Eckball* – *Ecke* ‘вугловий удар’;

● **люди, які знаходяться в приміщенні, – приміщення:** *Nichtraucherabteil* – *Raucher* ‘вагон, для тих, хто не палить’, *Raucherabteil* – *Nichtraucher* ‘вагон, для тих, хто палить’, *Nichtschwimmerbecken* – *Nichtschwimmer* ‘басейн для тих, хто не вміє плавати’;

● **дія – результат:** *Schlagsahne* – *Schlag* ‘збиті вершки’, *Schaumwein* – *Schaum*, ‘шампанське’, *Benefizvorstellung* – *Benefiz* ‘бенефіс’, *Schusswunde* – *Schuss* ‘вогнепальне поранення’, *Brauselimonade* – *Brause* ‘шипучий лимонад’, *Schlaganfall* – *Schlag* ‘апоплексичний удар’, *Zuckerkrankheit* – *Zucker* ‘цукровий діабет’.

Продуктивність маркованих еліпсів, утворених у результаті різних типів метонімічного переносу, наведено в табл. 1.

Отже, найбільш поширеними серед метонімічних еліпсів є перенесення за такими моделями: "матеріал – виріб із цього матеріалу" (32%), "місцевість – виріб за місцем виробництва" (20%), "речовина – виріб, що містить цю речовину" (16%). Розглянутим типам метонімічних перенесень еліптичних іменників значно поступаються похідні, утворені за моделями „знаряддя – дія” (8%), „люди, які знаходяться у приміщенні, – приміщення” (6%), „ознака – дія” (4 %). Тож поява метонімічних перенесень у

еліптичних іменників заміняє одні назви іншими на основі асоціації значень у композитів і скорочених лексичних одиниць. Як згорнена номінативна структура метонімія зручна для використання як на письмі, так і в усному мовленні.

Таблиця 1

Типи метонімічних переносів „композит – еліптичний іменник”

№	Типи метонімічних переносів	Приклад	Кількість
1	матеріал – виріб із цього матеріалу	<i>Klotzschuh – Klotz</i>	32 % (16)
2	місцевість – виріб за місцем виробництва	<i>Perserteppich – Perser</i>	20 % (10)
3	речовина – виріб, що містить цю речовину	<i>Sodawasser – Soda</i>	16 % (8)
4	дія – результат	<i>Schlagsahne – Schlag</i>	14 % (7)
5	знаряддя – дія	<i>Fußballspiel – Fußball</i>	8 % (4)
6	люди, які знаходяться у приміщенні – приміщення	<i>Nichtraucherabteil – Nichtraucher</i>	6 % (3)
7	суб'єкт – дія	<i>Gipfelkonferenz – Gipfel</i>	4 % (2)
Разом:			100% (50)

Перспективним для подальшого вивчення зазначеної проблеми розвідки відносно інших видів еліпсису – морфологічного, синтаксичного – з їх екстраполяцією на мовленнєву діяльність на матеріалі різних природних мов.

Список літератури

1. Басиров Ш.Р. Типология дѣслѣв ѓз рефлексивним комплексом в ѓндоевропейських мовах / Ш. Р. Басиров.– Донецьк : ДонНУ, 2004.– 333 с.
2. Блажко М.И. Метонимический аспект семантики акустических прилагательных современного немецкого языка / М.И. Блажко // Наукові записки. Філологічні науки. – Ніжин : Ніжинський державний ун-т ім. Миколи Гоголя, 2004. – С. 71–73.
3. БНРС: Большой немецко-русский словарь : в 3 т. [сост. Е.И. Лепинг и др. ; под общ. рук. О.И. Москальской] – 7-е изд. – М. : Русский язык, 2001. – Т. 2. – 680 с.
4. БСЭ: Большая советская энциклопедия : в 30 томах. – 3-е изд.

[гл. ред. А.М. Прохоров] – М. : Советская энциклопедия. – Т. 14. – 1973. – 624 с.

5. БЭСЯ: Большой энциклопедический словарь “Языкознание” / [под ред. В. Н. Ярцевой]. – М. : Большая российская энциклопедия, 1998. – 683 с.

6. Гак В.Г. Семантическая структура слова как компонент семантической структуры высказывания / В.Г. Гак // Семантическая структура слова. Психолингвистические исследования. – М. : Наука, 1971. – С. 78 – 96.

7. ЛЭС: Лингвистический энциклопедический словарь / [под ред. В. Н. Ярцевой]. – М. : Советская энциклопедия, 1990. – 685 с.

8. НРС: Немецко-русский словарь / [под ред. К. Лейн и др.]. – 2-е изд. – М. : Русский язык, 1993. – 1040 с.

9. Онищенко Г.А. Метонімія як засіб створення семантичного образу в українських народних загадках / Г.А. Онищенко // Ономастика і апелятиви. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2001. – Вип. 13. – С. 101–108.

10. Пауль Г. Принципы истории языка / Г. Пауль. – М. : Иностранная литература, 1960. – 499 с.

11. Силин В.Л. Лексический эллипс в германских языках / В. Л. Силин. – К : Вища школа, 1974. – 184 с.

12. Степанова М.Д. Лексикология современного немецкого языка / М.Д. Степанова, И.И. Чернышлёва. – М. : Высшая школа, 1962. – 309 с.

13. Тараненко А.А. Языковая семантика в её динамических процессах / А.А. Тараненко. – К. : Наук. думка, 1989. – 256 с.

14. Donalies E. Basiswissen. Deutsche Wortbildung (UTB 2876) / Elke Donalies. – Tübingen : Basel A. Francke, 2007. – 137 S.

15. Drößiger H. H. Bemerkungen zur kommunikativen und kognitiven Charakteristik der Metonymie im Deutschen / H.H. Drößiger // Kalby studios/ Studies about Language. – 2004. – No. 5. – S. 30 – 40.

16. Eco U. Metaphor and Metonymia / U. Eco // Tratado de Semiotica General. – Barselona, 1995. – P. 390–395.

17. Kronasser H. Handbuch der Semasiologie. Kurze Einführung in die Geschichte. Problematik und Terminologie der Bedeutung / H. Kronasser. – Heidelberg : Winter, 1952. – 204 S.

18. Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache/ Thea Schippan. – [2. Aufl.] – Leipzig : Bibliographisches Institut, 1984. – 305 S.

19. Wahrig G. Deutsches Wörterbuch / G. Wahrig. – München : Mosaik, 1980. – 1493 S.